

Hvem har satt seg i dommersete og avgjør hva som er antagelig og hva som er forkastelig? Hvem aksepterer og godkjenner vårt verk og vårt liv, og på hvilket grunnlag? Vi kan undre oss over hvordan bedømmelseskriterier vokser fram og blir til. Vi evaluerer og bedømmer andres verk og liv ut i fra kriterier som er overlevert fra noe andre eller fra det vi tror er egne preferanser og egne erfaringer. Vi viser til publikasjoner med 'vitenskapelig eksakt kunnskap', generelle og godkjente dyder eller simpelthen vår egen personlige synsing.

Man skulle kunne tro at kriterier overlevert fra et stort miljø hadde det beste grunnlaget for kriteriedannelse. Her dannes en felles standard som bygger på et stort antall målinger som følgelig vil være mer rettferdige og nøytrale i sammenlikning med en erfaringsmessig og subjektiv kriteriedannelse. Men kan vi dermed stole på at domskriteriene er av mer nøytral, almengyldig og objektiv karakter og dermed mer 'rettferdig'? Vi snakker som regel om god og dårlig kritikk, men har som oftest ikke vært klar over kriteriegrunnlaget.

Når det blir utarbeidet kriterier for evalueringer eller gode kritikkvurderinger innen ulike områder, vil det igjen bli et spørsmål om hvilket området som har det mest relevante kriteriegrunnlaget. Innen målbar, eksakt vitenskap og innen klar, målbar ytelsesutfoldelse f.eks. innen idrett, eller andre ytelsesrelaterte virksomheter, så må målekriteriene være innlysende og eksakte. Når det er blitt oppnådd enighet om hvordan kriteriene skal være, er bedømmingen av resultatene enkel og udiskutabel. Her er det de høyeste, laveste og mest nøyaktige målinger som gir et 'rettferdig' resultat.

Så fins det andre områder som f.eks. kunst, musikk, litteratur og kulturelt utfoldelse. Det har blandt annet innarbeidet seg et uttrykk innen kommitearbeide for evaluering av musikk der det heter '...kun kunstneriske kriterier skal legges til grunn...' Det kan være interessant å undersøke mer inngående hva disse 'kunstneriske kriterier' bygger på og hvem som har laget og lager disse kriteriene. Vår erfaring med dette spørsmålet er mildt sagt frustrerende.

Fordi dette minner ikke så rent lite om tilstandene vi har hatt og har innen forskjellig religionsutøvelse og de meningsløse og manipulative herjingene som lederskapet for de ulike religiøse retningene har bedrevet og bedriver. Har noen hørt om et religiøst lederskap som ikke har den rette Gud på sin side? Alle andre har feil forståelse av de overlevert religiøse skrifter og de har med andre ord ikke de riktige kriteriene for utøvelse av sin religion. De er de vantro og gudløse. Vi vet at religiøse leder har hatt uforskammet stor makt og innflytelse på en bakstreversk samfunnsutvikling og folkets generelt dårlige mentale helse i alle år. Vi vet at det er gjort helt uakseptable og fullstendige gale beslutninger i den rette tros navn.

Derfor kan kunsten og det kreative uttrykk likeledes bli offer for manipulativ herskesyke fra 'presteskaper' i de forskjellige kunstgenrene. Det vil alltid framstå mennesker i

maktposisjoner her også som forfekter 'det korrekte kunstsyn'. Å være 'kunstnerisk korrekt' vil si det samme som fascisme og åndelig død. All sunn kreativitet drepes innen slike regimer. En kunstner og/eller et troende menneske kommer aldri helt fri fra dette ødeleggende maktvelde før han eller hun frigjør seg fra miljøets lederskap og dets temporære undertrykkende innflytelse og urettferdige domstol.

Altfor ofte blir dessverre mennesker uten å være klar over det dratt inn i en evalueringssituasjon, et slags rom der de selv begynner og domfelle andre uten at de vet hvor og hvem som lagde kriteriene for bedømmelsen eller kritikken. I dette rommet hersker delvis anarki og de mest bråkete, markeringskåte, selvhevdende og PR-kåte vinner fram der og da. Jfr. de mest vulgære sidene innen underholdningsindustrien.

For mange ubefestede sjeler blir dette en magnet og de assimileres inn i de aktuelle miljøer og blir etter hvert forkynnere av miljøets filosofi og fortreffelighet. Erttertiden viser noen ganger at det var andre i dette rommet som hadde et anderledes og kanskje adskillig mer interessant produkt. Men det blir regnet som møkk i all støyen fra bråkemakerne som tuter i sin selvtrettferdighet.

Og hvem er det som evaluerer slik at det 'beste' produkt vinner fram til sist? (Hva er forresten 'best'?) En påstand er at det store publikum i mange land over mange år er den mest troverdige domstol i alle ting. Men det er selvfølgelig betenkelig hvis også publikum allerede er manipulert av det egosentriske og onde presteskapet som historisk sett alltid har vært der. Dette er selve syndromet på maktens svøpe.

I denne svøpen fanges vi dessverre altfor lett alle som en. Men med en opparbeidet og betryggende distanse til problemet, er det adskillig lettere å frigjøre seg og se sammenhengen. Et fritt menneske er et skapende menneske uavhengig av det til en hver tid bedrevitende presteskapets tyngende åk.

Dette åket vil vedvare inntil den nåværende sivilisasjonen bukker under i sin egen egoisme. Men jorden i all sin skjønnhet vil ennå bestå i millioner av år framover. Om noen tusen år finnes ikke disse onde prestene mer og menneske kan endelig nyte full individuell og kollektiv frihet på denne vakre kloden vår. Den blå planeten. En perle i kosmos.

Og hvem har da dømt de som dømte de fordømte?